

Eesti Energeetika Veteranide Ühenduse koosoleku memo nr 3/2018

Tallinn, Eesti Energia, Lelle 22

20.03.2018

Koosolekust võttis osa 33 Ühenduse liiget.

Päevakorras:

1. Meenutame Eesti Energia veterani Hugo Pikandit. Avaettekande teeb Kalju Hein.
2. Informatsioonilised teated.

Koosolek mälestab leinaseisakuga hiljuti surnud Eesti Energia veterani Jüri Kresmerit (29.04.1940 – 14.03.2018).

Rein Talumaa teavitas kooslijaid energeetikaveteranide juubelitest ja auväärsetest sünnipäevadest.
Juubilarid:

Jüri Rebane sai 27. veebruaril 75-aastaseks,
Toomas-Jaak Juss sai 8. märtsil 80-aastaseks
ja

Oskar Kalmet sai 24. veebruaril 91-aastaseks,
Aleksander Annus sai 27. veebruaril 91-aastaseks,
Jüri Sarv sai 16. märtsil 84-aastaseks ja
Tõnu Mürsepp sai 15. märtsil 82-aastaseks.

1. Meie Ühenduse liige Kalju Hein räägib, et tema omaaegne kolleeg Hugo Pikand oli kõrgepinge-liinide tundmise alal erudeeritud mees, kes kasvas koos elektrivõrguga. Ta oli oma viimastel tööaastatel Eesti Energias kõrgepingevõrkude spetsialist nr 1. Ta koostas Õppekombinaadi jaoks palju õppematerjale liini-, alajaamade- ja eksploatatsioonipersonalile.

Ettekandja tänab Tõnu Truupõldu, kes abistas teda Hugo Pikandi elulooliste andmete leidmisel. Hugo sündis kaksikvennana Pärnus 25. septembril 1920. aastal, varem oli peres öde. Kaksikutest vennad Hans ja Hugo olid väga sarnased. Pärnu Poeglaste KK lõpetasid nad 1937. a, kuid edasiõppimiskoha kohta täpsed andmed puuduvad. 1939. a olid nad ajalehe Uus Eesti andmetel eeskujulikud noorkotkad, seega nad kusagil õppisid. 1940. kuni 1944. aastate kohta pole samuti andmeid. 1945. a alustas Pikand õpinguid TPI mehaanikateaduskonnas erialal elektrijaamad, -võrgud ja –süsteemid ning sai diplomeeritud inseneriks 1950. a. Tööle määrati ta Ellamaa Energiarajooni. 1951. a peale iseseisvate võrguettevõtete formeerimist kutsuti Pikand tööle vastloodud Põhja Kõrgepingevõrku. Sealses ohutustehnika talituses sai tema vastutusosalaks kõrgepinge õhuvõrkude osa. Ettekandja sattus sinna tööle kaks aastat hiljem. Tööalaselt pidi Pikand seal tegelema kõigega – õhuliinide isolatsiooniga, puitmastide mädanemisega, postiaukude kaevamisega jne. Ta oli suur tööga seotud arvutuste armastaja. Töökaaslastega oli Pikand sõbralik ja hea jutumees, kelle tõsist töötegemist ka väike viinaviga ei seganud. Lapsi tal ei olnud. Naisega koos ehitas ta Meriväljale Lodjapuu tänavale maja. Osaliselt sealse naabri tõgamiseks ja ka seetõttu, et seltskonnas kõik muudkui räägivad autodest, ostis ta endalegi Žiguli. Hugo rääkis, et talle meeldib naabri nägu näha kui ta toob oma auto aia äärde. Ta kasutas autot Pärnus isa-ema külastamiseks, töö juures mitte kunagi. Pikand oli keskmiselt hea maletaja ja ujus üsna hästi.

Jaan Kundla meenutab, et Hugo oli oma kaksikvenna Hansuga tõesti äravahetamiseni sarnane. Kord läks ta EE peaksest välja ja nägi, et keegi on pika kardinapuuga ukse vahel hädas. Jaan läks appi ja

ütles: “Mis sa, Hugo, jukerdad siin, ma hoian ust lahti“. Kõnetatu vaatas rumala näoga Jaanile otsa, kuid juttu ei olnud. Varsti oma tuppä tagasi minnes nägi Jaan aga, et Hugo istub oma laua taga, seega aitas ta uktsel hoopis Hansu.

Kalju Hein märgib, et Hugo Pikandi elutöö algas Põhja KV tootmistehnikatalituses õhuliinide korrashoiu tagamisel alates 1951. a lõpus pingestatud Ahtme – Tallinn 110 kV elektriliinist kuni elutöö lõpul 330 kV õhuliinideni. Põhiprobleemiks olid nõukogudeaegsed isolaatorid, millistel läbilöögid tekkisid pea juures ja olid trassi alt vaadeldes raskesti leitavad. Isolaatoririkete avastamiseks hakati kasutama õhuvaatlusi, lennates madalal trassi kohal kas Lätist laenutatud helikopteritega või Eesti AN-2ga. 220 kV ja 330 kV õhuliinidel juurutati ka isolaatorite vahetus pinge all, kusjuures personali koolitus toimus Harkovis. Pikand tegeles puitmastide korrasoleku kontrolli ja mõõtmistega neid haamriga koputades ja oraga kontrollides. Järgnes raudbetoonmastide ja varsti nende järel ka tsingitud metallmastide kasutuselevõtt. Õppekombinaadis elektriala personali väljaõppel oli Hugo põhiline lektor. Põhja KVs said Pikandi erialast koolitust näiteks Jakobson, Viiding, Milt, Mürsepp ja Tihamäe. Hugo Pikand suri 8. oktoobril 1988. aastal ja on maetud Tallinnas Metsakalmistule.

Kaljo Kilbi arvamusel oli Hugo Pikandi elutöö õhuliinidel isolatsiooni korrasoleku mõõtmine ja defektide leidmine ning 35 kV liinide puitmastide mädaniku määramine.

Tõnu Truupõld meenutab, et Hugol oli omapärane kirjade käitlemise süsteem. Saadud kiri pidi natuke tema töölauda paremal ülemises sahtlis seedita, sest võib-olla tuleb autorilt veel mingi täiendav info. Kui kiri oli kuni 10 päeva sahtlis, siis pani ta kirja sahtel allapoole ja vaatas, mis edasi saab. Kui ikkagi aeg läks ja täitus juba poolteist kuni kaks kuud, siis läks kiri alumisse sahtlisse, sest teda polnud kellelegi vaja. Hugo oli väga ratsionaalne insener, kes ei tahtnud tegeleda ebahuvitava või mittevajaliku tööga. Tallinna Elektrivõrgus töö ajal oli üks Hugo tööülesannetest rikete korral nende analüüs ja rikkekaartide täitmine. Nende kallal tegi ta täppistööd: andmed olid täpsed, kus mis juhtus, kaua seade oli töötanud jne. Korralikest rikkekaartidest sain teada, mis ettevõtetes toimub ja milliseid seadmeid oleks neile vaja tellida. Omavahelisest suhtlemisest on mul seni jäänud hinge vaevama järgnev seik. Ühel päeval paar tundi enne tööpäeva lõppu helistas Hugo ja kutsus mind kohe kohvikusse istuma ja juttu ajama. Paraku olin distsiplineeritud ja töölt ära ei läinud ning põiklesin kutsust kõrvale. Kuid mõtlen siiani, millest oleks Hugo tahtnud tookord minuga rääkida, sest meil polnud peale mängitud malepartii kunagi erilist omavahelist juttu olnud.

2.1 Koosoleku juhataja teatab, et Eesti Energia juhatuse vastuvõtt meie Ühenduse liikmetele on kavas kolmapäeval, 16. mail Lelle 22 Tuleviku saalis. Kutsed saadetakse välja lähipäeval.

2.2 Rein Talumaa räägib Kadaka tee 63 keldris asuva Varamu fotokogu korrastamisest. On saavutatud põhimõtteline kokkulepe, et Enna Sirkel tuleb fotokogu korrastamisele appi osalise tööajaga. Ühenduse liikmete abi fotodel olevate isikute, ehitiste, pildistamise aja jne tuvastamiseks on hädavajalik. Rein Sillametsa palvel olid tuvastamisel nõus abistama Tõnu. Mürsepp, Kaljo Kilp, Jaan Kundla, Oskar Kalmet, Kalju Hein, Tõnu Truupõld, Roomet Hausmann ja Johannes Kasemetsa, vajadusel LKV osas Ülo Mälksuu ning spordiküsimustes Ain Relo.

2.3 Koosoleku juhataja teatel toimub järgmine koosolek 17. aprillil algusega kell 14.00 Lelle 22 Tuleviku saalis teemal „Ülevaade 110 kV ja kõrgema pingega võrkude arengust ja režiimidest“. Ettekande teeb Märt Allika Eleringist.

Koosolekut juhatab Rein Talumaa

Memo koostas Rein Tivas